

Dzisiaj w ramach powtórzenia lekcji, spróbujemy podsumować relacje Polski z sąsiadami.

Jeszcze w latach 80. XX wieku
Polska miała tylko trzech sąsiadów:
Niemiecką Republikę Demokratyczną,
Czechosłowację
Związek Radziecki.

Obecnie graniczymy z siedmioma krajami.

Utrzymywanie dobrych relacji z nimi jest bardzo istotne, ale nie zawsze łatwe.
Każde państwo ma bowiem własne interesy, które mogą być sprzeczne z interesami sąsiada.

Po przemianach politycznych w Europie na przełomie lat 80. i 90. XX wieku
Polska podpisała umowę o przyjaźni współpracy ze wszystkimi krajami, z którymi graniczy.

Od tego czasu nasze relacje z sąsiadami uległy różnym zmianom.

■ Polska – Rosja

Stosunki Polski i Rosji przez wiele lat opierały się na braku zaufania, co wynikało z nie najlepszych historycznych doświadczeń. Obecnie relacje Polski z Rosją są dość poprawne, jednak zaznacza się w nich kilka punktów spornych.

- **Polska musi importować z Rosji większość gazu ziemnego**, co powoduje, że często płaci za niego większe kwoty niż inne kraje.
- **Nasz kraj poparł zmiany na Ukrainie w 2014 roku i nie uznaje zajęcia Półwyspu Krymskiego przez Rosję oraz jej wsparcia dla republik na wschodzie tego państwa.** Polska wraz z wieloma innymi krajami UE zastosowała wobec Rosji sankcje gospodarcze.

Mimo napiętych stosunków gospodarczych dobrze rozwija się współpraca naukowców i uczelni wyższych. Zgodna jest również współpraca kulturalna.

■ Polska – Niemcy

Przebieg naszej granicy z Niemcami został ostatecznie uregulowany dopiero w 1990 roku. W kolejnych latach stosunki Polski z Niemcami znacznie się poprawiły.

Niemcy popierali starania Polski o członkostwo w Unii Europejskiej. Od czasu przystąpienia naszego kraju do tej organizacji współpraca między państwami układa się dobrze.

Od początku lat 90. XX wieku **Niemcy są najważniejszym partnerem handlowym Polski.** W naszym kraju znajduje się wiele niemieckich zakładów produkcyjnych, sklepów oraz instytucji, m.in. finansowych. Od kilku lat powstaje coraz więcej polskich firm w Niemczech. Fabryki z naszego kraju dostarczają też materiały i części niemieckim producentom.

Polska realizuje z Niemcami najwięcej przedsięwzięć naukowych i edukacyjnych finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Trudnym tematem w relacjach Polski z Niemcami są wydarzenia z przeszłości, szczególnie **II wojna światowa**, którą wywołali Niemcy, **wysiedlenia Niemców** z terenów obecnej zachodniej oraz północno-wschodniej Polski po zakończeniu wojny oraz **odszkodowania dla Polski za zniszczenia wojenne.**

W opinii niektórych Polaków Niemcy często **wykorzystują silną pozycję w Unii Europejskiej** do realizacji swoich celów, np. do budowy gazociągu biegnącego po dnie Bałtyku z Rosji do Niemiec. Polska sprzeciwia się tej budowie z obawy przed zamknięciem gazociągu biegnącego przez terytorium naszego kraju (oznaczałoby to brak opłat za przesyłanie gazu) oraz przed utrudnieniami w rozbudowie polskich portów morskich.

■ Polska – Białoruś

Na początku lat 90. XX wieku stosunki Polski z Białorusią układały się bardzo dobrze. Polska uznała odłączenie się Białorusi od Związku Radzieckiego i ogłoszenie przez nią niepodległości. Obecnie nasze relacje z Białorusią nie są tak przyjazne z trzech głównych powodów.

- **Polska nie akceptuje sposobu sprawowania rządów** przez białoruskie władze i ograniczania swobód obywatelskich w tym kraju.
- **Sytuacja ludności polskojęzycznej** na Białorusi nie jest łatwa. Władze Białorusi utrudniają działalność organizacjom zrzeszającym Polaków i blokują budowę polskojęzycznych szkół.
- **Białoruś ściśle współpracuje z Rosją**, co nie zawsze jest korzystne dla Polski.

Owocnie przebiega **współpraca naukowa** między uczelniami wyższymi. Oba kraje ułatwiają także **wyjazdy turystom – nie muszą oni zdobywać wizy**, czyli zezwolenia na pobyt.

■ Polska – Ukraina

Polska była pierwszym państwem, które uznało odłączenie się Ukrainy od Związku Radzieckiego i ogłoszenie przez nią niepodległości w 1991 roku. W latach 90. XX wieku Ukraina była jednym z głównych partnerów gospodarczych naszego kraju.

Polska wspiera przemiany zachodzące na Ukrainie oraz dążenia tego kraju do integracji z Unią Europejską. Stoi także **po jej stronie w sporze z Rosją** o Półwysep Krymski i wschodnie tereny Ukrainy. Po 2014 roku do Polski przyjechało ponad milion obywateli Ukrainy. W naszym kraju pracują, uczą się i studiują.

W stosunkach Polski z Ukrainą problemem są wzajemne oskarżenia o zbrodnie popełnione na ludności polskiej na Ukrainie oraz na ludności ukraińskiej w Polsce. Dokonano ich podczas II wojny światowej oraz tuż po niej.

■ Polska – Litwa

Polska wspierała Litwę w działaniach na rzecz odłączenia się od Związku Radzieckiego i uzyskania niepodległości.

Polska i Litwa w 2004 roku razem przystąpiły do Unii Europejskiej. Od tego czasu wspierają się również na arenie międzynarodowej.

W relacjach obu krajów powraca się niekiedy do niewyjaśnionych **spraw z przeszłości oraz decyzji władz Litwy dotyczących ograniczenia praw ludności polskojęzycznej**. Obecnie jednak odgrywają one coraz mniejszą rolę.

■ Polska – Czechy Polska – Słowacja

Od podziału Czechosłowacji w 1993 roku na Czechy i Słowację stosunki Polski z tymi krajami układają się poprawnie.

Polska, Czechy i Słowacja **wspierają się na forum Unii Europejskiej** (w tym samym roku stały się członkami tej organizacji) i **innych organizacji międzynarodowych**.

Dobrze rozwija się **współpraca gospodarcza** między krajami. Polacy bardzo chętnie odwiedzają Czechy i Słowację jako turyści. Szkoły i uczelnie wyższe z Polski, Czech i ze Słowacji często realizują **wspólne przedsięwzięcia naukowe, edukacyjne i kulturalne**.

W przeszłości na relacje Polski z Czechami i ze Słowacją negatywnie wpływały historyczne wydarzenia: **spór z Czechami o przebieg granicy oraz poparcie Słowacji dla działań hitlerowskich Niemiec w czasie II wojny światowej**. Obecnie jednak nie mają one dużego znaczenia.

▲ Euroregiony na granicach Polski.

■ Współpraca Polski z sąsiadami w ramach międzynarodowych organizacji

Polska współpracuje z sąsiednimi krajami w obrębie wielu międzynarodowych organizacji. Informacje o najważniejszych z nich znajdują się w poniższej tabeli.

Organizacja	Członkowie	Opis współpracy
Unia Europejska	Polska, Niemcy, Czechy, Słowacja, Litwa i inne państwa Europy	Państwa członkowskie współpracują ze sobą w zakresie gospodarki, wzajemnej pomocy oraz swobodnego przepływu osób i towarów.
strefa Schengen [wym. szengen]	Polska, Niemcy, Czechy, Słowacja, Litwa oraz inne państwa Europy	Obywatele państw znajdujących się w strefie Schengen mogą w jej obrębie przekraczać granice państwowe bez kontroli dokumentów. Daje to swobodę przemieszczania się po terytoriach krajów członkowskich.
NATO	Polska, Niemcy, Czechy, Słowacja, Litwa oraz inne państwa Europy i Ameryki Północnej	NATO to organizacja wojskowa. W jej obrębie Polska szczególnie blisko współpracuje z Niemcami oraz z Litwą (jej przestrzeń powietrzną bardzo często patrolują polskie samoloty).
Grupa Wyszehradzka	Polska, Czechy, Słowacja oraz Węgry	Celem organizacji były między innymi wspólne działania na rzecz wstąpienia do Unii Europejskiej. Do dziś, wraz z Węgrami, państwa członkowskie prowadzą współpracę gospodarczą, kulturalną i naukową.

■ Czym są euroregiony?

Polska podpisała umowy o dobrosąsiedzkiej współpracy ze wszystkimi swoimi sąsiadami. Są to jednak tylko deklaracje woli wspólnych działań. Prawdziwa współpraca odbywa się w ramach różnych organizacji i wspólnych przedsięwzięć.

Przykładem współpracy obszarów przygranicznych są **euroregiony**. Wzdłuż polskich granic powstało **16 takich obszarów**. Współpracę w ramach euroregionów prowadzą lokalne władze (np. powiatów i gmin) dwóch lub więcej państw. Ponieważ działają one na podobnych, leżących blisko siebie terenach, łatwiej jest się im porozumieć. W euroregionach podejmuje się działania dotyczące między innymi:

- umacniania współpracy gospodarczej terenów przygranicznych,
- wspólnego planowania przebiegu autostrad i innych dróg,
- wzajemnej pomocy podczas klęsk żywiołowych, takich jak powódzie czy lawiny,
- budowania i utrwalania więzi między mieszkańcami przygranicznych terenów poprzez organizację festiwali, spotkań artystów i innych podobnych wydarzeń kulturalnych,
- ochrony terenów cennych pod względem przyrodniczym.

Dobrego tygodnia ☺

Ewa Szkólnik